

ביצה דף לח

עניין: יהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל

חתם סופר

יהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל. י"ל דטובא קמ"ל דלאו אורח ארעא למיעבד הכי, אלא עשה דברים לשם פעלן ודבר בהם לשמן, ואל תעשה עטרה להגדל וכו' [דברים ס"ב ע"א], ואין זה דומה לתפלת ר"י בן הקנה בצרכות כ"ח ע"ב זע"ש פירש"י ד"ה ולא חכשל וכו' ע"ש, משא"כ הכא לכבודו עשה, ע"כ סבה היה דאכחו עלה ולא נתקבלו דבריו (מב).

שו"ת חתם סופר או"ח סי' רח

עומד. ולעומת זה, היודע בעלמו כי כל נגמתו לשם ה"ח להגדיל תורה ולבאדירה ורק מונע צר מפני חשש מצקרי מומין ומלעיגים ומלעיגים במלאכי ה', עבירה היא צידו, וכשם שיקבל עונש על הדרישה כ"ל, כן יענש זה על הפרישה, אח"ל [מדריש ס"ב ע"א] עשה דברים לשם פעלן ודבר בהם לשמן, ומגלח בפומי הוא, סוף פרק משילין [ל"ח ע"א] כדסליק ר' אבה אחיכו עליה, אמר גולתיו קשקלי, כדר אחיכו עליה, ושוד אמריין שפיר אחיכו עליה, מה ראו ח"ל לספר בציונו של ר' אבה, בוי מני למישקל ומיערי בני סיפור בלעג בלוב. אך מוסר השכל גשמע מה, יען כי סליק ר' אבה תתקבל יהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל, ואין זה דומה לתפלת רח"ד א שאל חכשל דדבר הלכה וישמחו כי חברי [צרכות כ"ח ע"ב], אבל הוא יחרה עשה שיאמר מילתא דתתקבל, מה לו אם יקבל אם לא, אמר דברך לשם שמים, ועל כן נכשל דמחכו על כל דבריו. ועדין אני מפרש לא תפנה על ריב לנעות [שמות כ"ג—ב], שלא יכה טונת המהווכחים בדין בין ריב לריב וזין דם לדם, לנעות דעת חברו לדעתו, כי מה לי ולו, אך יכה בוויכוח להעמיד סברתי ודעתי על פי שכלי, באופן מה שחברי עטן נגדי אראב במחשבתי אם כנים דבריו לחזור כי ואם לא מראים לי דבריו אני עומד על דעתי, ומה לי בכך אם יודע לי או לא כי אין טונתי לנעות דעתו לדעתי, וכן יכה דעת חברי שכנגדי להעמיד סברתו לעלמו, ואחר בוויכוח הוב אחר רבים להעות. אבל אותם ברונים דוקא שחברו יודע לו וכוונתו להעות דעת חברו לדעתו, אותם שוגים מדרך האמת ויועיס אל בניציא ואלא משפט משוקל, וגם בתפלת רח"ד א שאל חכשל דדבר הלכה וישמחו כי חברי לא מיירי ולא נחייירא מכמתכבדים בקלוננו ח"ו כי לא נמלאו כאלו בחבורת ח"ל, ועוד מ"ס לא חש על כשלו

רמ"ע מפאנו עשרה מאמרות חיקור דין ח"ב פי"ד

(זוהר בראשית ד:), ועל זה אמרו (זוהר נשא קלד.)¹ הכול תלוי במזל ואפילו ספר תורה שבהיכל לפי פשוטו, כי הוא חתום² ומונח בקרן זוית עד יזל מים מדליו של ישראל לחדש בו על פה רזי תורה, ומזל זה אינו פוסק והולך כל ימי החפץ³, ויש דור מגדל אוכלוסין של חכמים יותר מחברו. ועל הכוונה הזאת אמר ר' זירא (ביצה לח.) כי סליק להתם יהא רעוא דאימא מילתא דתתקבל, שפירושו בשמים ממעל ועל הארץ מתחת. ואמר חלקנו